

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy óra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főpiaz, a városházzal
szemben.

Hirdetések a legmér-
sékeltebb árszámítás
mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Hajszák Bánffy ellen.

Budapest, április 16.

(***) A magyar ember politizál, de nem politikus. A politika nem volt kenyertük soha, hanem politikai mániánk, az meg volt mindig. Elhittjük magunkkal hogy a magyar ősök nagy politikusok voltak egytől egyig, mert ıme fenntartották az országot, hanem a történelem, a mely nem komázik, kimutatja, hogy igenis voltak politikusok ősünk közt, de a politizálók a politikusok terveit mindig keresztül huzták, hogy a magyar nemzet még nem nagy nemzet, hogy Magyarország mint független ország, ma sem prosperálhat, azt nem a politikusoknak, hanem a politizálóknak lehet köszönni.

Oly munkák, mint a *Vesselényi* szöze, elhangzottak; oly intelmek és tanácsok mint a milyenek a *Széchenyi* Istvánéi voltak, nem vétettek figyelembe; mert azok tanulásra, munkára, szorgalomra, takarékosagra, kitartásra, észszerőségre intették a nemzetet. Hanem nagy lelkesedést csinált a *Beresényi* féle diplomácia és szózat, hogy: „Ne hidj pajtás a németnek.“ sat.; valamint boldogult Patay bátyánk ama rövidke „de velős“ (!) programja: „Hunczut a német!“

Ez a politika kellett a mi politizálóinknak mindig. Ezt nagyon könnyű volt kimondani és elkvaterkázni mellette. Az igaz, a valódi politika mindig nehéz kenyér volt, azt meg kellett tudni érteni, hár ahoz nem nyuláltak, de mert politizálás nélkül nem élhettek, hát kellett valami, a „közhangulat“nak (!) megfelelő jelszónak lenni. És mert a „közhangulat“ habár nem mindig a bölcsesség sugallata is, de a leghálásabb népszerűségi lépcső azokra nézve, akik felhasználják; mindig takarítók vezérek, kik a közhangulatot kihasználva és lehetetienné tették azokat, kik józan ész, helyes kombináció s igazi diplomáciai érzéssel, mint nem politizálók, de politikusok működtek.

A politizálás most is betegségünk, de a helyes politika most is csak guntárgy előttünk. A szélsőbali politika annyira meg van győződve a király jóakarátának és bizalmának szükségességéről, hogy a loyális farkas mosolygását és a szegletes alázatosság görnyedezését az émelegésig viszi, de elárulja ragadozó természetét abban a pillanatban, melyben vérszagot érez s azonnal megfélekedezik a loyaltásról tett esküdjzéseiről, a mint alkalom nyílik, hogy „Bécs“ ellen fölkavarhassa az epéket.

Egész hajszája indult meg báró Bánffy

Dezsó miniszterelnök ellen azért mert Magyarország helyzetét tekintve Bécsset is belevonja a kombinációba s a király bizalmát és jóakarátát is szükséges tényezőnek tekinti. Látja hogy a sikerre dolgozó politikának két oldalú bizalomra van szüksége s a többség bizalma mellett az uralkodó bizalmát mellőzhetetlennek tartja.

Nos hát meg van a hajszája ellene! A bölcs politizálók rengetegül tapintatos hajszája! A kik az uralkodó bizalmát nem tekintik semminek, hanem *Kossuth* Ferencztől várják a haza megmentését!

Belföldi hírek. (Uj tőrendiházi tag.) Az elhunyt Mihailovits Miklós főrendiházi tag helyét még a megújuló egyházpolitikai vita előtt betöltik. A „Neue Freie Presse“ értesülése szerint a magyar bírói kar egyik kitűnőségét Tóth Lőrinczet, aki nemrég mint kuriai tanácselnök vonult nyugalmába, fogja érnı a kitüntetés. — (Tiz koronás államjegyek.) A magyar és osztrák kormány között tárgyalások folynak tiz koronás papírjegyek kiadása iránt, melyeknek a célja, hogy pótolják az öt forintos államjegyeket. Ezeket a papírjegyeket nem az osztrák-magyar bank, hanem a két állam pénzügyminisztere fogják kiadni, fundálva lesznek s ugyanoly jelleggel bírnak majd, mint a németországi pénztári jegyek. — (Néhány igénytelen szó parlamentünk munkarendjéről.) Podmaniczky Frigyes b. a szabadelvű párt elnöke a „Politikai Hetiszemle“ utolsó számában a fenti czim alatt egy kis politikai tanulmányt irt. A parlament munkarendjére nézve Podmaniczkynek az a nézete, hogy „mindaddig, amíg a vallásügyi reformk érdek véglegesen letárgyalva, s végrehajva niucsenek, nem volna megindítandó a közigazgatás államosításának kérdése a parlament kebelében“. Ez azonban nem zárna ki azt, hogy a bizottságban korábban is foglalkozzanak a közigazgatás reformjával.

— **Külföldi hírek.** (Japán és Kína békeje.) Japán felszólította Kínát, hogy 24 óra alatt nyilatkozzék, hogy a békefeltételeket elfogadja-e vagy nem. Mint hírlik, Japán a hadikárpótlás összegét 100 millió jennel leszállította és beleegyezett abba, hogy csak a Lian-Csung félsziget engedtesse át neki. — (A beteg belga király.) Lipót belga király orvosai tanácsára Felső-Olaszországba utazott, a honnan később Nizzába és Algirba megy. Betegsége súlyos megerősítéséből származik, és makacs szembej is járul hozzá. Ennek gyógyítására német szakorvosok fogják utjában a királyt kísérni. — (Választási obstrukció Szerbiában.) A liberális párt vezetői rendkívül éles felhívást tesznek közé, melyben a választástól való tartózkodást proklamálják s azt mondják, hogy az április 19-iki választások voltaképen nem is lesznek választások; hadd garázdálkodjanak a haladó pártiak, hadd viseljék ezek maguk a felelősséget azokért a gaszágokért, a melyek be fognak következni. Pasiés, a radikális párt vezére, szintén értesítette az összes radikális választó bizottságokat, hogy a központi bizottság azt határozta, hogy a radikális párt a szkupstina-választásokban nem fog résztvenni.

Az új hadseregállomány.

A hadsereg rendeleti lapjának legutolsó száma egy már igen várt újítást közöl: a „hadseregállomány“ új szervezését. Az előléptetésnél felddig a hadseregállomány tisztjeivel — tekintet nélkül azok alkalmazására — egyenlően bántak el. Ez igaztalansággal a rendeleti lap 12-ik száma végez, mely a hadseregállomány tisztjeit három osztályba sorozza:

Az *első osztályba* azok tartoznak, kik különös szolgálatot végeznek, tehát a hadtestparancsnoksághoz, vagy a miniszteriumhoz fogalmazók gyanánt beosztott tiszttek.

A katonai nevelőintézetekbe mint tanárok, vagy pedig a katonai földrajzi intézethez beosztott vagy más helyen tudományos dolgok vezetésére vezényelt hadsereg állományu tiszttek. Ezeknek van a legtöbb kilátásuk az előmenetelhez, minthogy minden megürült négy helyre hármat ez állományból s egyet a csapatból, vagy nyugállományból kinevezett tiszttek töltenek be. Ez osztály tisztjei egész ezredesig léphetnek elő.

A *második osztályba* azokat a tisztteket sorozták, kik helyi alkalmazásban vannak. Ezekhez tartoznak a tőparancsnokságnál, kórházaknál és az egyházaknál alkalmazott tiszttek. Itt az előléptetés már gyengébb. A megürült állásoknak csak a fele töltendő be a hadseregállományból, a másik fele pedig a csapatból vagy nyugállományból áthelyezett tiszttekekkel. A második osztályba sorozott tiszttek alezredesig léptethetők elő.

A *harmadik osztályba* pedig az irodai segédmunkálatokra vagy más ilyenem alkalmazásra használt tiszttek osztandók. Ez osztálynál az előlépési viszonyok egyenlők a másodosztályéval, csak hogy a harmad osztály tisztjei csak 1 ső osztályu századosig léptethetők elő.

A most hatályon kívül helyezett, a hadsereg állományra vonatkozó régi előírás ama pontja, hogy a hadseregállomány tisztjei a csoport-tisztteknél hamarabb nem léptethetők elő, elmarad, minthogy egészen fölösleges mert az előlépés viszonyai a hadsereg állományra nézve oly rosszak, hogy például két egyenrangu hadnagy közül az egyik, a csapatnál lévő már régen törzstiszt akkor, mikor a hadseregállományból lévő bajtársa még mindig csak főhadnagy. Az előlépési viszonyok az első osztálynál e rendelet által valamivel javultak, de a két utóbbiba beosztott tiszttek nem nagyon örülhetnek az újításnak.

Árpád nem tudott magyarul.

— A magyarság keletkezése. —

A Budapesti Hirlap husvétı száma a világhírű tudósnek, Vambéry Árminnak egy közel jövőben megjelenő könyvéről közöl szenzációs részleteket.

A 400 oldalas könyv már készen van s a napokban fog kiadatni, hogy beszámoljon Vambéry élete kutatásainak meglepő eredményéről.

A Bud. Hirlap rendkívül érdekes közleményéből átvesszük a következőket:

Vambéry kutatásainak *czélja*: földeríteni, kik voltak, mik voltak, honnan jöttek, mint lettek s mivé lettek a mai napig a magyarok.

És eredménye: forradalom és lázadás; felforgatása mindennek, a mi eddig volt: hagyományak, krónikának, köztudalomnak, sőt annak is, a mi történet számába ment.

A könyv, avagy mondjuk: az új tanítás

Jó hírek és híreket.

kabátban és kivont karddal áll a szoba közepén s ordítja, hogy a torkán kifér ;

Zug marsisen marsch ! Jobbra kanyarodj Mit tárod a szádát, te mafla ! Rugd ki a patádat, számár ! Hosszabb lépés, húzd ki magad, te sváb ökör, einz, zwei, — ne lógasd a puszkát, mintha kanászbót volna massiren, halt ! — ne szaladj, mint borju az anyjához, állj, kettő !

Hanem mikor rendes ábrázatban látják az apát, akkor sem olyan rendes, mint más- kor volt.

— Asszony, micsoda rendet tartasz. A Gyurinak rojtos a kabátja, kurtavasra veretlek, gazember ! — ordít a szepegő gyereke. A Jolán bemajszolta a száját, vacsora után rapportra jössz, adta gonosz kölyke. Ugy ragyogjon a ruha rajtatok, mint a Krisztus balszeme ! Verstanden, lumpok, fordulj, marsch !

A megrémült asszonyka az ilyen haragos beszédre mit tegyen, sirva fakad, de rögtön. A Gyuri bög, a Jolán visít, még a Hektor kutya is vonítva menekül.

Az ilyenfajta családi idilleknek pedig az a magyarázata, hogy a 39. ezredhez tartozó tartalékos tiszték és hadapródok egyrésze e hó 18-ikán, a másik fele május, 19-ikén vonult be 28 napi fegyvergyakorlatra míg a póttartalékosokat és a tartalékos legénységet május elsejére hívták be 13 napi fegyvergyakorlatra.

A 7-ik hadtesthez tartozó többi csapatoknál a tavaszi fegyvergyakorlatok a következő időben fognak megtartatni; *Május 1-től* 13-ig Arad, Nagyvárad, Nagy-Becskerek, Szeged és B. Csabán; *május 20-iktól* június 1-éig Nagy-Becskerek, Fehértemplom, Karánsebes, Szeged, B. Csaba és Temesváron; *június 5-től* 17-ikéig Nagy-Becskerek, Karánsebes, Szeged, Fehér-templom és B. Csabán.

Irodalom — Művészet.

* „Az 1848-49-iki magyar szabadságharcz története“ című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 33-ik füzet, a melyben az erdélyi oláhok pártütését s ezzel kapcsolatos szörnyű kegyetlenségeiket mondja el A füzet értékét nagyban emelik az oláhok rémtettéről közölt képek melyek eddig sehol sem jelentek meg. A képek különbözőben ezek: A szabadságharcz nevezetesebb szereplői a honvédség köréből. Messenhauer E. Venczel, Hurbán pecsétje. A komáromi vár ujerődítéseinek térképe. Az agyagtalvi népgyűlés. Az oláhok rémtetteiből. II. Az Oláhok rémtetteiből. Gr. Hadik Jusztaf honvédezedes III. Az oláhok rémtetteiből. A komáromi csata. Az oláhok rémtetteiből.

* A Fővárosi lapok drámapályázata. A Fővárosi Lapok olyan újítást hozott be most az újságitudalomba, ami nemcsak nagy feltűnést van hivatva kelteni, hanem igazán elismerésre is tarthat számot a magyar kultúra barátainál. A Fővárosi Lapok kitűnő szerkesztője, Porzolt Kálmán ugyanis levelet intézett Perczel Dezső belügyminiszterhez, melyben értesíti, hogy a Főv. Lapok 1000 korona pályadíjat tűz ki a nemzeti színházban, egy, a jelenkori életből vett társadalmi drámára. A belügyminiszter persze a legnagyobb elismeréssel fogadta ezt az ajánlatot és intézkedett, hogy a pályázat azonnal kiirassék.

Színház.

Télen.

— Premier. —

: Debreczen, ápril 15.

Néhány hete a fenti cím alatt egy új népszínművet ünnepeltek a pesti lapok, melyek nagy előszóval szokták ledorongolni a gombamódra szaporodó újabb színpadi termékeket. Silányak, sivarak, kopottak ezek az új termékek s méltán megérdemlik, hogy a kritika sujtó szava letiltsa nagy részüket a színpadról.

Bokor József „Télen“ című népszínműve az is e sivárságok közt s rászolgál derekasan a dicséretre. Üde, igaz falusi levegő csap meg bennünket a színpadról, hol hűen, aprólékonyságaiban is találóan elevenedik meg előttünk a falusi fonó.

Aztán mennyi ösmerettel, minő sikerült vonásokkal nemcsak elébünk állítva azok a falusi emberek, így a legények után bolonduló, hoppon maradt vén leány, Murcos Böske. Töröl-metszett falusi típus valamennyi fölruházva az ő eredeti gondolkodásukkal, szokásmódjukkal és félszégökkel.

Nem készült tiz darab után tizenegydiknek, nem elcsépült nyomon készült ez a darab, ezt egy hivatásos íróember ügyes tolla alkotta meg, meleg poetikussal, öntudatos kézzel. A „Télen“ nyelvezete zamatos, magyaros, poetikuss. Az egyik legnagyobb erőssége és jó oldala a darabnak, mely nyelvezetében magasan kiemelkedik a szinte megrendelésre gyártott újabb népszínművek sokaságából.

Hatásos jelenetek sűrűn követik egymást s azok nagyrésze frappáns és mulatságos. A mese, a szöveg gördülékeny, kerekded s egészében tetszetős és élvezetes.

Fülbemászó zene, szebbnél-szebb magyar nóták elevenítik a darabot, ügyesen megválogatva és illesztve ezeket a szövegbe. A dallamos, szép zene szintén Bokor Józsefnek, a népszínház művész karmesterének kitűnő kompozíciója.

A „Télen“ fővárosi diadala most körütra kelt a vidéken s vasárnap este már bemutatkozott a debreczeni színpadon. A közönség megtöltötte a színházat s nagy tetszéssel fogadta az új darabot.

A szereplők elemükben voltak, kedvvel és ügyesen játszottak. Az új tagok közül ezuttal lépett föl először Hada Sándor, ki már reggebben ösmerőse a debreczeni közönségnek. Főllépését rokonszenvvel és tetszéssel fogadták.

Dicséretes volt a rendezés is, a mi pedig fölülte szokatlan dolog.

Örömmel vesszük, ha az igazgatóság a hátralevő időnyben a „Télen“-t még egyszer kétszer színre hozza. (P. A.)

Ó fontoskodva felett :
— A munka mindenek felett. Vidd el Pétert, mulassatok nélkülem.

„Ő elvitt és mulattunk. Elmentünk valami matinére, a hol bolondos dolgokat adtak elő ; de leggyakrabban kimentünk a Champs Elyséesre, utközben elfogyasztottunk egy pár oportóit s néhány darab kétszer-sültet, aztán elbolyongtunk a néptelen fasorokban s az volt az én észbontó boldogságom, hogyha karomat nyújthattam neki s hozzá simulhattam, éreztem vérenek élénk lüktetését.

Azt képzeltem, hogy az enyém, senkié másé csak az enyém s feledtem unalmas férjét, feledtem a kollegium borzalmait. Vágytam többre ? Magam sem tudom, Ha a hajamat simogatta, ha a keze kezemet simogatta kimondhatatlan boldogság járta át egész valomat, s nem mertem többről álmodni se. Azonban . . .

Egy vasárnap valami idegen került az utamba. Magas férfi, borotvált arczzal, vastag, hosszan kifent bajusszal. Oh az a bajusz ! Milyen féltékenységgel töltött el s mondhatnám, az első pillanatban. Az igazi szerelem látnoki adományával bir. Eleintén a Boisban találkoztunk az idegennel, mintegy véletlenül. Egyszer azt mondotta a barátóm, hogy az idegen nagyon előkelő ember. Ebben a férje nem adott neki igazat ; bennem azonban e szóra felébredt a bizalmatlanság. De Teréz elannyira hatalmában tartott, hogy kedveskedésével, csintalan-kodásával csakhamar megtörte duzzogó

hallgatásomat, az esetben és még később oly gyakran ! . . . Mert ezentúl minden vasárnap találkoztunk a hosszú bajuszu idegennel. Kezdetben tartózkodó volt, nem bízott bennem ; de később ! miért ne valánám be ? hízelt, megnyert s eszközül használt ő is. Noha féltékeny voltam, mindenre kész lettem volna érte, hogy kedvükben járjak. Minden magyarázatot készpénz gyanánt fogadtam, a mit Teréznek kedve volt adni. Ez az új barát reá nézve semmi, csak egyik barátja érdekében beszél vele, a ki örülésig szerelmes bele, stb . . . Elhittem vajon ? Igen és nem, egészen . . . igen, egészen ama napig, melyen megszűnt minden kétségem.

E napon Teréz elvitt új barátjához. Találkozásaink alkalmával rendszeren hátrahagyott pár lépésnyire, mintegy örszemül s aztán halk hangon, de élénk arczzáttal, kézmozdulatokkal beszélt imádójával. Most egyedül hagytak egy kis tereben s távolmaradásuk oly sokáig tartott, hogy nyugtalanság fogott el, mert az idő haladt, nekem vissza kellett térnem a kollegiumba, s attól is tartottam, hogy talán egészen megelégedtek rólam s ez illetlen volt tőlük ; kiementem az előszobába mely sötét volt, besontam a lakás hátsó részébe, honnan el volt távolítva a cselédség, s egy üveges ajtón keresztül ültözőjébe jutottam, mely egy kis szobával volt szomszédos. A nagy ott megcsókolta az ideáloamat . . .

Mintha villám csapott volna belém ! Mídon egy óra mulva Terézzel egyedül voltam

a bérkocsiban, hangos zokogás vett rajtam erőt ; kétségbeesett féltékenység zsákmánya voltam s önfelédten, nem tudva, mit beszélek, bevallottam neki, hogy mindent láttam . . . hogy imádom őt, hogy nem tudok nélküle élni ! . . . Aztán mint szerelmes gyermek, maró kétség s félelem közt vártam, megbánva s dühöngve önmagam ellen, hogy annyit mondtam, itéletét.

Vigasztalt, letörölte könnyeimet illatos zsebkendőjével s velem együtt sirt.

— El vagyok veszve, mondá, oh ! el vagyok veszve édes kis Péterem ! Ne árulj el, örület fogott el ; de sohasem fog ez többé megtörténni. S azt mondod, hogy szeretsz ? ! De hiszn te még gyermek vagy, kedves kis Péterkém ! Gondold meg csak, téged szeretni az én koromban . . .

Aztán csókjaival halmozott el s bevezetett a kollegiumba.

Aztán elkövetkezett a legközelebbi vasárnap, aztán a második, a harmadik, de Teréz nem jött értem. Soha sem láttam többé. Egy ideig közel voltam az örüléshez, de aztán közeledvén a vizsgák s fölébredvén bennem az ambicio, munkaközben lassanként kigyógyultam szerelmi örültségemből. Azonban még ma, husz év mulva sem tudom elfeledni azt a mondhatatlan gyönyört s boldogságot, a mivel az együttlét, ama magános séták eltöltöttek. Ez volt első szerelmem s áldom érte sorsomat, hogy nem rosszabbul végződött.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal és az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepeken d. e. 10-11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepeken d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepeken d. e. 11 órákor.

Zeneestély a „Bika” kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „Angol királynő” szalodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Sétahangverseny a „Margit“-fürdő vendéglő disztermében mind-n vasárnap délután 4 órákor a 39 gyalogezred zenekara.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, sombaton d. u. 3-6-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színház szeptember hó 29-től minden este 7 órákor.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk. akadémiá palotájában.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2-4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken Haladó csoport.

— **Városok tanulmányozása.** A küldöttség, mely a tanács megbízásából a vidéki városokban újabb időben épült városházák külső és belső berendezéseinek tanulmányozása végett utazott, vasárnap este haza érkezett. A küldöttség, melyhez *Adriányi* műépítész, a mi városházánk terveinek egyik nyertes társ-készítője is csatlakozott, első sorban a városházákat tanulmányozta, de figyelmét kiterjesztette a pénztári kezelésre, különféle közhasznú városi intézményekre is. Összehasonlítást tettek az idegenben látott és az itthon feltalálható viszonyok között. Ugy hogy a szerzett tapasztalatok nem csupán az új városháza építésénél, de egyébb már meglévő vagy ezután keletkező alkotásoknál is haszonnal lesznek értékesíthetők. A küldöttség azzal a benyomással tért vissza, hogy a meglátogatott városok, kivéve Szegedet, melynek újabbkori haladása a rendkívüli kratastófia után mintegy Királyi parancsszóra következett be, — fejlődés tekintetében mögötte maradnak Debreczennek, noha Aradváros fejlődése, dacára a rendelkezésre álló szerény voltának, valóban meglepő. Meggyőződése továbbá a küldöttségnek az is, hogy minden évben bizonyos összeg volna főlveendő a költségvetésbe, abból a czélből hogy a különféle tárczák vezetői és szak-előadói akár főlváltva, akár a felmerülő szükséghez képest tanulmány utakat teheszenek és a szerzett tapasztalatokat ide haza értékesíthessék. Olyan okos ötlet ez, amelyet lapunk már évekkal ezelőtt sürgetett. Vajha most méltatásra találna közgyűlésünk részéről. Egyébiránt a küldöttség kimerítő jelentésben számol be majd az Arad, Hódmező-Vásárhely, Szeged, Kecskemét, és Győr irányában megtett utazás eredményéről. Előttük legmonumentalisabbnak tűnt fel a szegedi borokstíli városháza, melyet szintén — mint mi akarjuk — régi épületből alakították át. Legnagyobb kényelemmel vannak épülve a h. mezővásárhelyi és a kecskeméti. Utóbbi, ha teljesen befejezik, fél millió forintba kerül.

— **A kerületi tornaverseny** intézőbizottsága ma d. u. lapunk zárta után ülést tart, melyet Simonffy Imre intéző bizottsági elnök hívott össze. Az ülésnek legfontosabb tárgya a verseny idejének megállapítása lesz. Értesítésünk szerint ugyanis a közoktatásiügyi miniszter nem adhatott helyet a rendező bizottság azon kérelmének, hogy a debreczeni verseny ideje jun. 3. 4. napjairól

jun. 9. 10. napjaira tétessék át. E tagadó választ azzal indokolta meg a miniszter, hogy jun. 9-ikén már érettségi vizsgák lesznek több tanintézetben. Azonban nincs kifogása az ellen hogy a besztercebányai kerületi tornaversenynek május 26. 27-dik napjára kitűzött idejével cseréltessek meg a debreczeni verseny napja. Ebbe meg a besztercebányaiak nem egyeznek bele; így aligha lesz más választás minthogy májusnak valamely más napjában állapodják meg az intéző bizottság.

— **Lövészek közgyűlése.** Debreczen legpompásabb czéllövői, a lövészegyesület tagjai hétfőn évi közgyűlést tartottak s megállapították a nyári hadjárat tervét a vadkacsák, szalonkák és foglyok ellen. Azonkívül foglalkoztak a múlt év eredményével is, mely különösen vagyonilag rendezte az egyesület viszonyait. Az egyet sikeres vezetését a lövészkirállynak, *Bocskó* Sámuel főkapitánynak, egyesületi elnöknek köszönheti, ki buzgón, lelkiismeretesen, odaadással munkálkodik a lövész-egyet élén. Majd a tisztújítást ejtették meg a következő eredménnyel: Első főlövészmeister *Bocskó* Sámuel, II. főlövészmeister *Vesztler* István, I. lövészmeister és pénztárnok *Fürst* Ödön, II. lövészmeister és gazda *Antolovics* Gyula, kuglizó gazda *Reidl* Károly, főtitkár és jegyző *Végh* Sándor. Választmányi tagok a következők: Győri Kálmán, id. Pájer József, ifj. Pájer József, Szikszay Lajos, Váczy János, Király Gyula, Kómlóssy Arthur, Ormody Lajos, Baum Miksa, Berger Jenő, Tóth István, Áron Jenő, Pálffy István, Török Gábor, Sesztina Jenő, Sz. Szabó László, Stern Győző, Kernhoffer József, Tóth Kálmán, Wolafka Antal és Zevitter Miksa.

— **A lelkészválasztás.** A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap megint a lelkészválasztás idejével foglalkozott. Tudvalevőleg már egy előbbi gyűlésen a presbiterium nov. első vasárnapját ajánlotta *Dávid*-bázy János esperesnek a választás idejéül, főként azon oknál fogva, mert az egyháznak tulnyomólag gazdálkodással foglalkozó hivei addig folytonosan elfoglalva lesznek mezei munkával, a mi akadályozni fogja őket a szavazás jogának gyakorlásában. Kissé furcsán hangzik egyházi hatóság ajakáról ilyen érvelés, mely teljesen figyelmen kívül hagyja látszik a közbeeső vasárnapokat, isteni és emberi törvények által kötelezett eme munkaszünetes napokat. — A választás napja feletti újabb tárgyalást az esperes válaszelelle hozta napirendre, a ki törvényadta jogánál fogva s ragaszkodva a törvénynek azon rendelkezéséhez, mely szerint a megüresedett lelkészi állomás három hónap alatt betöltendő, június 3-ikát, pünkösöd második napját tűzte ki a választás idejéül. — Az elhalasztásnak első szószólója *Szinyay* Gyula orsz. képviselő volt. Indokai, melyeket felhozott álláspontjainak támogatására, röviden összefoglaltam a következők: „A választás nem olyan sürgős, mert az egyháznak öt lelkészi állomása be van töltve. Az egyházi adót fizetők névsora még csak két utcából van készen, a többi utcabeli névsor összeállítására legalább is négy hét kell s akkorára nem telnek ki a szabályszerű határidők. Június 3-ikán a választó-közönség jelentékeny része akadályozva volna a szavazásban, már csak az akkor tartatni szokott népnepély miatt is; úgy hogy azon napon legfeljebb a Nagyerdőn lehetne meg-ejteni a papválasztást. Végül nem érvül, de mégis mint számításba vehető körülményt említi a *K. Tóth* Mihály lakta parochiának nagyobb mértékű javításának szükségét, mely a tőkepénztárra nevezdik s milyen jó lesz, ha valamit e pénztár javára megtakaríthatunk az üresedés következtében. *Kovács* Lajos igazgatótanár okul az elhalasztásra éppen a javítási munkálatok buzamosabb ideig tartását fogadhatja e, a többi a törvény alapján — nem. Nem szeretné ha nyilvánosságra hoztának, hogy a do esztikát fize-

tők anyakönyve, melyből könnyen összeállítható a választók névsora, még mindig nem kész. Ő a választást június 9-ikére óhajtaná megtartatni. *Leányei* Imre június 9-ike helyett június 16-ikát ajánlja. Együttal figyelemztet, hogy a választás napjának kitűzése az esperes joga s a presbiterium hiába akadékoskodik, ha az esperes, e törvényes jogához és a törvény utasításához ragaszkodni akar. *Jeney* Miklós arra hivatkozva, hogy a debreczeni viszonyok mellett lehetetlenség négy hétnél előbb a választók névsorát összeállítani, a már felhozott többi indokokból is nov. 3-át ajánlja újból az esperesnek. *Balogh* Ferenc azt mondja, hogy az elhalasztás mellett csak keresett okok hozattak fel. Lelkészeink száma most is kevés. A debreczeni egyház melyre sokan néznek, nem jöhet ellentétbe a törvény szellemével, mely a lelkészi állomások hosszas üresedésben hagyását nem enged meg. Debreczennek mindenek felett jó példái kell előttennie. Hasonló értelemben szökött *Könyves* *Tóth* Kálmán lelkész, a ki fölemlítette az udvari példát, melynél az egyházmegye nem engedte meg a lelkészi választásnak hosszabb időre való elhalasztását. A debreczeni esetenél is szigoruan fog az esperes ragaszkodni a törvényhez, melylyel összeütközésbe jönni látai Debreczent nem szeretné. — *Kovács* József a mult-kori határozat fenntartását kívánta. — *Kiss* Albert és *Jóó* István azt indítványozták, hogy az elnökség bizassék meg: igyekezzék rábírni az esperest, hogy június 3-ikánál alkalmasabb határidőt, lehetőleg szeptember hónap valamelyik napját tűzze ki. A töbkség ezt az indítványt fogadta el, s ilyen irányban adott megbízást az elnökségnek. Kapcsolatban gondoskodás történt a helyettesítésről is, mely a lelkészi karra bízott. A lelkészi kar *Tóth* István és *Nagy* Gyula vallás-tanár segédlelkészeket kívánja ideiglenesen alkalmazni az üres lelkészi állomás teendőinek végzésére. A helyettesek díjazása a lelkész választás idejének kitűzésétől tétetett függővé.

— **A debreczeni Kossuth szobor bizottság** husvét első napján népes közgyűlést tartott a városháza nagytermében *Komlóssy* Arthur elnökle alatt. E napokban mult egy éve, hogy a Csokonai kör szépitési szakosztályának kezdeményezésére szervezett irányba terelődött a hazafias társadalom körében „Ércz emléket Kossuth Lajos nagyságának Debreczen piacán!” jelszóval megindult mozgalom. Egy éve, hogy megalakult a debreczeni Kossuth szobor bizottság s a hazafiak hálijára, szeretetére hivatkozva gyűjtögeti a kegyelet adományait. Egy évi gyűjtés eredményével számolt be a nyilvánosság előtt a szoborbizottság. *Tóth* Béla gyógyszerész, a bizottsági buzgó pénztárosa kezéhez közel *nyolczszázöt* ezer forint folyt be helyből és vidékről, tulnyomólag kisebb összegű adományokban. *Komlóssy* Arthur elnök számítása szerint *háromezer* forint felül becsülhető a megszavazott és megajánlott, de még tényleg be nem fizetett járulékok összege, köztük *Hajdumegye* 1000 frtja, a debreczeni ev. ref. egyház 500 frtja és *Berger*, *Rösler*, *Horváth* — téglagyárosok téglában és alapozásban tett ígérétének értéke. — *Kétezer* forint várható a még be nem szolgáltatott gyűjtő iverk után és azokból az utcákból, melyekben máig sem eszközölték a házankénti gyűjtést. Az ivtartók már föl is hivattak, hogy a gyűjtőverket minél előbb juttassák vissza a szobor bizottság pénztárosához. A még hátrányban lévő gyűjtő bizottságnak pedig megsürgettetnek, hogy gyűjtésenek a nekik kiosztott utcákban. A szoborbizottság kimondotta, hogy az eddig elrendelt akció befejezése és eredményének tudása után fog csak a nemes város által alakított Kossuth-szobor bizottsággal érintkezésbe lépni arra nézve, hogy ez javaslatot tegyen a városi közgyűlésnek a szobor költségeihez való nagyobb mértékű hozzájárulás iránt. Addig is, míg a szükséges összeg (körülbelül 30,000 frt) együtt lesz, évente matinéék és *Lajos* napján népnepélyek rendezéséből

várható szobor alak most az e pely rendezés társas Kossuth-szobor zonyára kesedés D esztendő rakta a s

rosi tanács iskolában mint egyik husvétkor, határozata ják át a már közöl

— A 20-án szor lása véget

— De állításon. A biteriuma

népiskoláiv táson. A ta

tést készit szék párho

tott a pr bemutatott

összeget p alacsonyán

frt 40 krr tason bemu

kolák tört István és

meg, a kik teletdíjat k

tatott ivné továbbá a

tanitók él iskolai dolg

mazást kap társá már r

erejég a k

— A tük a köv

da'egylet t

a ma este srámban és

nek. Debrec Ferencz, d.

— Gar itéletáblánk

Jenőt, igen batján Föl

tamára Szó látogatóba

a szabadbar tében egyen

ketté törtt, hogy a bale

söt hallotta sulyosan sér

író utján *Bruckner* E

mesztét me

további apo menő hazasz

részszel val lesz eszközü

a térdkalác forduló, de

csonttörések jük, hogy G

nemes hivat találni.

— Pest biteriuma te

Áron pü-pök

fögondnok e

lelkész vála

felett támad

vázás volt a

melyek Szó

meg. A gaz

domesztikai

Sándor vála

— Lódi

ezeni lötenyé

Mihály nagy

várható jövedelmekkel fogja gyarapítani a szobor alapját. Minél fogva fölhatalmazta már most az elnökséget, hogy az idei népünnepély rendezése végett keresse meg az illetékes társadalmi tényezőket. A debreczeni Kossuth-szobor ügye szépen halad előre s bizonyára ezután sem fog hiányozni az a lelkesedés Debreczen közönségében, mely egy esztendő leforgása alatt csaknem felét összerakta a szükséges költségeknek.

— **A népkönyvtár megnyitása.** A városi tanács által az árokutcai ev. ref. elemi iskolában létesített népkönyvtárt — nem mint egyik közelebbi számunkban írtuk — husvétkor, hanem a tanácsnak régebbi keletű határozata értelmében május 1-ső napján adják át a közhasználatnak s a kezelése a már közölt szabályok szerint történik.

— **A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 20-án szombaton d. u. folyó ügyek tárgyalása végett ülést tart.**

— **Debreczeni iskolák a millenniumi kiállításra.** A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma már korábban elhatározta, hogy népközlő részét vesz az ezredéves kiállításra. A tanítótestület tervet és költségvetést készített erre nézve, a mely az iskolaszék pártoló javaslatával tegnap tárgyalta a presbiteriumban. A presbiterium a bemutatott tervet elfogadta; a költségvetési összeget pedig, miután némely tételnél igen alacsonyan voltak felvéve a költségek, 486 frt 40 krról 600 frtra emelte fel. A kiállításra bemutatják a debreczeni ref. elemi iskolák történetét, melynek megírásával *Csurka István* és *Tassy Miklós* tanítók bizattak meg, a kik egy nyomtatott ívért 50 frt tiszteletdíjat kapnak; a munka azonban 6 nyomtatott ívnél nagyobb nem lehet. Bemutatják továbbá a régi iskolák rajzait, a jelesebb tanítók életleírásait és végül a növendékek iskolai dolgozatait. Az iskolaszék felhatalmazást kapott, hogy a bejelentést a kiállításra már most megtehesse és hogy 600 frt erejéig a kiadásokat fedezhesse.

— **A dalegylet tagjai felhívást.** A debreczeni dalegylet t. működő tagjait felkérem, hogy a ma este tartandó gyakorlati órára teljes számban és pontosan megjelenni sziveskedjenek. Debreczen, 1895. április 16. *Krassnay Ferencz*, d. e. titkár.

— **Garam táblabíró balesete.** Királyi ítélőtáblánk egyik kitűnő bíráját, *Garam Jenőt*, igen súlyos baleset érte husvét szombatián Földesen, a hova az ünnepnapok tartására *Szőllőssy Imre* ottani földbirtokoshoz látogatába ment. Ugyanis szombaton délután, a szabadban, egy elhibázott lépés következtében egyensúlyt veszítve, *térdkalács-csontja* ketté törött. Környezetének maga beszélte el, hogy a baleset pillanatában azonnal érezte, sőt hallotta, hogy valamely elpattant. — A súlyosan sérült táblabíróhoz csakhamar táviró útján hívták meg Debreczenből dr. *Bruckner* Ernő műtőorvost, aki a baj természetét megállapítván, rendeléseket tett a további ápolás, valamint a mai napon végbenemő hazaszállítás iránt, mert a törött testrészszel való végleges elbánás csak itthon lesz eszközölhető. Orvosok véleménye szerint, a térdkalács-törés egyike a ritkábban előforduló, de egyszersmind nehezen gyógyuló csonttöréseknek. Mi azonaan biztosan reméljük, hogy *Garam Jenő* táblabíró nem sokára nemes hivatása teljesítése közben fogjuk találni.

— **Pesbiteri közgyűlés.** Az ev. ref. presbiterium tegnap közgyűlést tartott *Kiss Áron* püspök és *Simonffy Imre* kir. tan. főgondnok elnöklése alatt. A gyűlésen a lelkész választás és helyettesítés kérdése felett támadt vitatkozást. Gyűlés elején szavazás volt azon bizottsági tagsági helyekre, melyek *Szőke János* halála által üresedtek meg. A gazdasági bizottságra *Hódi Béla*, a domesztikai bizottságra pedig *Haranghi Sándor* választották meg.

— **Lódijazás a Hortobágyon.** A debreczeni lótenyésztő bizottság *Steinfeld Mihály* nagybirtokos elnöklése alatt husvét

első napján ülést tartott, melynek legfontosabb tárgyát az idei lódijazás rendezése képezte. A bizottság az idén el fog térni attól a régi hagyományos szokástól, mely szerint a lódijazások helye mindig a nagyerdő volt eddig. Ezuttal a Hortobágyon tesznek kísérletet a lódijazással, még pedig a kisebb lótenyésztők érdekében, akiknek ez által — úgy hiszik — hozzáférhetőbbé teszik a díjazásokat s megkönnyítik az azokon való részvételt. A díjazás idejét később fogja megállapítani a lótenyésztő bizottság.

— **A Harsányiak.** Czirakodó, összeférhetlen, rossz indulatú népség a Harsányi család, mely újabbán megint sok gondot okoz a rendőrségnek. Harsányi Zsuzsanna irigy szemmel nézte, hogy a bátyja, István házat örökölt. Agyarkodott, áskálódott ellene s a napokban följelentést tett a rendőrségnek, hogy Harsányi István elméje megzavarodott. Kőcsönököt vesz fel a házra, fákat vagdos ki, a csirkeketreczet pedig a konyhából az udvarra tette ki. Ez volt Zsuzsanna asszony panaszja s ezek alapján Harsányi Istvánt csakugyan orvosi megfigyelés alá vették. Beszállították a kórházba, hol az első perczben bebizonyosodott épeliméjűsége. Most Harsányi István emelt panaszt Harsányi Zsuzsanna ellen, kit szigorúan kíván megbüntetni. Az ügy a törvénytörés elé kerül.

— **A pálinka.** Hajlék nélkül, rongyosan, éhesen kóborolt, csavargott az utcákon s minden harmadik nap besétáltatták a rendőrség börtönébe. Irgalomból adtak neki néhány krajczárt itt is, ott is, de nem kenyeret vett rajta, hanem pálinkát. Meghúzódott a piaci sátrak tövében, két kézre fogta a pálinkás palackot s szivta, nyelte mohón, kéjjel a gyilkos alkoholt. A feltámadás ünnepi estéjén, Nagyszombaton a földön fetregve találtak rá a rendőrök. Hármán vitték be ölükben s hagyták kijózanodni a priacszen. Mikor másnap benyitott hozzá a kulcsár az asszony még mindig ott feküdt mozdulatlanul. *Költögette*, rázta, de az nem ébredt föl többet. Orvost hívtak, a ki alkohol mérgezést konstatait. A pálinka szerencsétlen áldozatának *Jeny Julianna* a neve.

— **Meghalt.** Néhány nap előtt újságolták a lapok, hogy *Nagy István* kékesmester elkeseredésében golyót röpített a fejébe. Jelentéktelen családi összekocódás keserítette el a szerencsétlen embert, a kinek fölgöngyölését erősen remélték az orvosok. Nagy István állapota azonban napról-napra rosszabbra fordult, míg tegnap hosszas szenvedések után elállott a szív verése. Családja sirva állja körül koporsóját a kórházban, honnan ma délután temetik.

— **Hangverseny a Margit fürdőben.** Előkelő közönség előtt tartott hangversenyt husvéthétfőjén a katonazenekar a Margit fürdőben. A műsor élénk volt és változatos. A közönség élvezettel hallgatta a szép zene számokat s különösen a karmester kompozícióját zajosn megtapsolta.

— **Díjlövészet.** Ápril 14-ikén és 15-ikén díjlövészetet tartottak Debreczen lövészei. Az első napon legjobb mélylövessel *Szűcs Károly* 4 koronát, *Baum Miksa* körülövessel 2 koronát nyert. Második napon legjobb mélylövessel *Fürst Ödön* 4 korona, *Wesster István* 2 korona díjat nyert.

— **Halalozás.** Néhány Kovács Zsófia polgár *Kiss Bálintné* asszony f. hó 15-én, életének 63 ik, évében, elhunyt. Temetése f. hó 17-én lesz a Csapó-Berek-utcán 284. sz. háztól.

Táviratok.

Földrengés Fiumében.

Finme, április 16. (A D. E. ered. táv. Ér. 10 ó.) A magyar tengerpart lakosságát rendkívüli rémületbe ejtette, hogy tegnap éjjel 11 óra 20 perczkor nyugatról keletre húzóó irtó z a t o s földrengés volt. A lakosok kirohantak ágyaikkól az utcára, és da-

czára annak, hogy rendkívül heves, hideg bóra volt, reggelig nem mertek visszamenni, attól félve, hogy a calabriai eset ismétlődhetik. A színházban éppen játszottak a földrengés pillanatában: a színészek és a nézők egyaránt megrémültek és kirohantak a színházból. Később aztán visszatértek és folytatták az előadást. Károkat Fiumében ugy látszik, a földrengés nem okozott. A szomszédos *Susák* (horvát) községben kétszer akkora volt a földrengés ereje és azt mondják, hogy *Grohová* bankatásztrofák a t i d é z e t t e l ő.

Rabbi a polgári házasság ellen.

Budapest, április 16. (A *Debr. Ell.* ered. táv. Ér. d. e. 12 óra). Malaczán meghalt *Pisskó Henrik* kerületi rabbi. Temetésére a környék egész kerületi keresztény pap s á g a i s e l m e n t, élén *Kováts* esperessel, minthogy az elhunyt minden felekezeti egyaránt tisztelte és becsülte. Annál nagyobb feltűnést keltett, hogy a sirnál tartott beszédében a szennyezési rabbi hevesen kikelt az egyházipolitikai javaslatok ellen, azt mondván, hogy azok rendkívül súlyos csapást képeznek a zsidóságra, a mire a zsidók csak a fejüket rázták.

Aranygyapjasok miséje.

Bécs, április 16. (A „Debr. Ell.” ered. táv. Ér. d. u. 2 órakor). Tegnap volt az aranygyapjasok miséje, melyen részt vett a király, az egész főhercegi uralkodó család, a rend lovagjai és a tábornoki kar.

Lengyelország eloroszosítása.

Budapest ápril. 16. (A „Deb. Ell.” ered. táv. Ér. d. e. 11 ó.) *Varsó*-ból sürgönyzik, hogy a belügyminiszter 230,000 rubelt adott a közoktatásiügyi miniszternek, hogy Lengyelországban orosz tannyelvű iskolákat létesítsen.

A zágrábi földrengés.

Zágráb, ápril 16. (A D. E. ered. táv. Ér. d. e. 11 órakor.) Tegnap éjjel 11 óra 18 perczkor hullámszerű, de nagyon erős földrengés volt, mely nagy rémületet keltett. — A földrengés 1 óra 8 p. és 4 ó. 15 perczkor ismétlődött. Sok házról lehullott a vakolat. De jelentékenyebb kár nem történt. A lakosság teljesen nyugodt.

Az örmény szultáni biztos.

Budapest, április 16. (A „D. E.” ered. táv. Ér. d. u. 3 ó.) A szultán teljhatalmu császári biztosnak nevezte ki *Szaki* basát Örményországba. Vele megy *Golz* basa is.

A japán-kinai béke.

Budapest, apr. 16. (A „D. E.” ered. táv. Ér. d. e. 11 órakor.) *Shan* g a i távirat szerint a japán-kinai békét teljesen megkötötték.

A nápolyi öböl és Pompéji.

— Sinka Sándor tanárfelolvasása. —

(Folytatás és vége.)

Márvány és bronzszobrokat természetesen csak a leggazdagabbak alkalmazhattak házaik és kertjeik díszítésére, de aztán ezeknek fényűzését kiválóan és általánosan ez a díszítésmód képezte. Az u. n. Asadi Sznerezit második ndvara 12 nagyobb és 8—10 kisebb szoborművet rejtett magában. Vannak bronzal és márvánnyal gazdagon díszített pompás szökőkutak, pl. Silenusé, melynél a víz sugarai egy tömlőből, másoknál álarczokból vagy állati fejekből szöknek elő. — Találunk művészi kivitelű állványokat is és márvány oltárlábakat stb. A szegényebbek dolgozó szobáiban gipsz szobrokat találunk. Agyagból és művakolatból számos és sok-féle alakú építészeti díszítményt találunk oszlopokon, párkányzatokon, ereszcatornákon és falakon, többnyire befestve, néha pedig természetes színben.

Még általánosabban találjuk a festészetet a lakások díszítésére felhasználva. Stukko és festészeti dísz rendesen együtt járnak s bámulatos, — mint ragyog minden ház, minden szoba. nyájas, merész ecsettel csak úgy könnyedén odavetett festészeti díszben. — E bámulatosan megőrzött falfestmények nemcsak az akkori művészeti ipar magas fejlettségére engednek következtetni, hanem arról is fényesen tanuskodunk, hogy az ókori művészet még a római császárság fénykorában sem veszté demokratikus jellegét, s a mint a két ókori nyelvben a „techné“ és „ars“ szók művészetet és ipart együtt jelentettek; a művészet és ipar közt még akkor sem lehetett biztos határt vonni s a Pidiások, Praxitelesok, Apellesek szelleme még ott élt a kőfaragók, szobafestők és mozaikművészek szerény műhelyében.

A tudomány ma már elég pontos tudomást nyújt nekünk a pompeji fal- és mozaikfestmények lényegéről, eredetéről, tárgyairól és mestereiről. Kétségtelenül meg van állapítva, hogy a falfestmények és képek tulajdonképp részei a fresco, azaz friss nedves falra voltak festve és csak kivételesen festettek száraz falakra, és általában műparosok mintakönyvek után készültek, vagy szabadkézi munkái; de tárgyválasztásban, motívumokban és compositiójukban hű utánzatai az u. u. hellenista, vagy Nagy Sándor utáni korszak görög művészetének s mint ilyenek legbocsebb támpontokat szolgáltatják a festőművészet megismeréséhez.

Találunk e festmények között genreképeket, melyek egészen reálisok s való jeleneteket ábrázolnak Pompeji forumáról, utcáiról, majd különösen városi és vidéki tipikus alakokat, gladiatorokat stb.

Majd kedves tájképek tűnnek szemünk elé, hegyvidék, duasan beültetett völgyek, tenger felett beültetett villák és kertek, vadakkal telt vidék, vadászat, csendélet váltakoznak egymás mellett. — Itt-ott pálmalevelek, színes virágfüzerek vonulnak végig a falakon, másutt a színes sötét alaplól ríkió fényű alakok egyenként vagy páronként emelkednek ki, könnyedén lebegve a légtérben. — Bájos női alakok tánczolnak a levegőben; Eros veri a lant hurjait, melyet Psyche tart. általában Erosok, Psychék, Nymphek, Satyrok, Kentaurók, Nayadok kandelabert tartó női alakok népesítik be a phantasiának e kedélyes országát. — Legnagyobb számmal fordulnak elő és legbecsebbek is a mythologiai jeleneteket ábrázoló képek, melyeknél a felfogás, a compositió s az arányok arra mutatnak, hogy azok elsőrangú művészek oly remekeinek másolatai, melyek a művelteknek az egész világon közkinésévé váltak. — Egyikük a szép Narcissusról, mások Aphroditének korán elvesztett kedveséről, Adonisról beszél, kit az Erosokkal együtt istenek siratnak el. — Másutt Phaedrat látjuk, amint a minden borzalmat áttörő szenvedélyével üldözi Hyppolitost, itt Apollo enyeg Daphneval, amott Venus,

mint valami nagyvilági hölgy kaczerkodik Párisal. — Egy híres festményon Iphigenia feláldozását szemléljük, amásikon Io menekül Jupiter elől; a harmadikon a Theseus után busuló Ariadnét találjuk fel.

A borzalmat keltő jelenetek sem hiányoznak pl. a bikához lánczolt Kirke bűnhődése, vagy a gyermekeit leölni készülő medve tépelődése. A szereim és az érzékiség záog a tragikus jeleneteknek is derültebb hangulatot kölcsönöznek. Vannak festmények, melyeket egészen az Amorok töltenek be, melyek kecsesen űzik az emberi foglalkozásokat. Tánczolnak, játszanak, énekelnek, hatyukat vagy oroszlán fogatokat hajtanak.

A fermandi művészi kivitelű mozaik padlókon mindenütt ugyanazon tárgyakat ismételték: látunk Nereidákat, tengeri szörnyetegeket, különösen fürdőkben és termekben ételmaradékok utánzatait, költők és tudósok fején a dolgozó szobákban, kutyákat, galumbokat és egyéb állatokat. — Küönösen a Taunus-ház tünteti fel a legszebb mozaik képek egész sorát, melyek közül némelyek még ma is a helyszínen láthatók. Itt találtak fel a legnagyobb, egész szoba területét elfoglaló historiai mozaikfestményt, mely Nagy Sándor jkkusi ütközetét ábrázolja. E műremek compositioja valódi és magas művészetre mutat lássuk rajta a görög művészi genius lehellete, az a csodálatos képesség, mely a legyszerűbb eszközökkel a legfenségesebbet tudta megalkotni, s e festményről visszafelé következtetve sejtethetjük csak, hogy eredeti művekben mit voltak képesek teljesíteni az ókor nagy festőművészei.

És ha az összes díszítési maradványoknak tömegéből csak némi fogalmat akarunk magunknak alkotni a mű ipari és művészeti ékességek mennyiségéről és sokféleségéről, melyben a római birodalom csak ez a kis másodrangu városa is ragyogott: akkor látszik csak, mily csekélyek, izléstelenek és szegényesek még a mi modern törekvéseink, melyek által köz- és magánéletünket a művészet segítségével szépitni és nemesíteni iparkodunk. Ezért kell még sokáig járnunk a hajdanker iskolába s felkeresni kitanulmányozni építészeti és művészeti emlékeiket hogy a mire még nemzeti kulturánkna nagy szüksége van, a művészetek élvezetével a jólét eme kellemével megtudjuk izesíteni és szépitni köz- és magánéletünket.

Mese egy rut asszonyról.

— Irta: Krudy Gyula. —

Valaki nagyon türelmetlenkedett künn az előszobában.

— Nekem okvetlenül kell beszélnem Szamosi urral. Érti? Okvetlenül.

A szolgál mentegetőzve vonogatta a vállait és tovább töltögette a dohányt a cigarettá hüvelyekbe.

— Nincs itt kérem. Elutazott vidékre. — A szerkesztő ur pedig majd csak később fog feljönni. Tessék majd akkor jönni.

A hosszú, sovány hölgy izgatottan rázta meg az esernyőjét. A víz lepergett arról, mert odakünn esett, mikor jött.

A metteur jött a nyomdából. Egy csomó piszkos papiros volt a kezében, ahogy elhaladt a hölgy mellett, a víz ráfröccsönt a megrázott esernyőről. Darván visszafordult a kék kötényes nyomdász és mormogott valamit a fogai között.

A szeplős arcú sovány leány erre észrevette magát.

— Nos hát megyek. De később eljövök. Érti?

A szerkesztőségi szolga kinyitotta az ajtót. Jó éjszakát kívánt. A hölgy pedig igen haragosan futott le a lépcsőkön.

— Milyen goromba, pimasz emberek — suttozta maga elé. És talán még néhány haszontalan vízsepp is odafurakodott a szemébe. Restelte magát, hogy ilyen durván beszéltek vele az imént. Szeretett volna visszamenni. Bemenni valamelyik dolgozó-társához és elmondani neki a panaszát.

Egy pillanatra tétovázva állott meg a lépcső alján. Odafentről hangos beszéd, izgatott felkiáltások hallatszottak. Szídtak valakit. A hölgynek olyan jól esett azt gondolni, hogy a szolgát szídják, amiért úgy viselkedett vele szemben.

Nem is ment tehát fel. Visszament az utcára.

Odakünn meg esett, csendesen hullott az eső az aszfaltra, amely nedvesen csillogott a gázfényben.

I.

Igen, neki okvetlenül kellett Szamosival beszélni.

Ugy történt, hogy Szamosi egyszer nagyon szegény volt. A cipője kiszakadt és a szuszter nem akart hitelezni többé. Akkor ő nagyon megsajnálta ezt a bohém gyereket. Összementek lakni. Szamosi olyan szeretetreméltóan tudott könnyelműsködni, hogy még csak haragudni sem lehetett, mikor egy napon huszonhét krajczár képezte a kettőjük összes vagyonát, akkor szétmentek. Az asszony megígérte, hogy még visszajön. Akkor kell az ígéretet beváltani: Szamosi megígérte, hogy majd feleségül veszi, hites feleségének.

A pénz azonban elfogyott, a dolog nem látszott észlezerűnek.

Az asszony elment vidékre. Könnyvelő volt valamelyik gyufagyárnál. Szép pénzt összetakarított, most eljött Szamosihoz, hogy majd együtt elköltik.

Ő maga nem tudott költeni. Nem volt ahoz hajlama. Takarékoskodni szeretett, ez már vérében volt. Azért kellett neki Szamosi hogy segítsen neki költeni a pénzt, no meg hogy az ígéretet is beváltse.

Már négy napja keresi: Először mikor elment, azt mondák hogy már nem dolgozik itt. Elment más laphoz, ő azonban nem hitte megleste a szerkesztőt a léposón. Azt mondta neki, hogy itt van még a lanál, de most nincs itt a bíróban. Egész nap nem látták. Lumpolt tegnap aztán beteg. De a lakását nem mondta meg a szerkesztő. Azt mondta, nem tudja.

El volt keseredve. Észrevette, hogy Szamosi bujkál előle. Nem akar vele találkozni. Daczos lett. Most csak azért is megkeresi. A hol összetalálkozik vele az utcán vagy nyilvános helyen, figyelmeztetni fogja ígéretére. Feljeleníti a rendőrségnél, ha nem akarja azt beváltani.

A eső sürűbben kezdett hullani. Megunta a járkálást és oda támaszkodott a szerkesztőség kapujához. Fenn az emeleten ki volt világítva minden ablak és a fény kiszűrődött az éjszakába, megvilágítva az ablakok előtt hulló esőcseppeket.

Ezt nézte.

Néha elment mellette valaki. Gyanakodva kémlelődött azok arczába, és azok is nérték őt. Már késő volt és ezen az esős éjszakán csak kevesen jártak az utcákon.

II.

Valaki jött felülről.

Lassan, kényelmes léptekkel jött lefelé a lépcsőkön és közbe valami könnyű kuplét fűtyörészett.

Lenn az asszony félrehúzódott. Valami azt sugta neki, hogy, hogy aki most odafentről jő, az, akit már ő oly régen keres. Csakugyan Szamosi volt.

A csilindere könnyedén félre volt vágva a fején és a kabátja gallérja fel volt gyűrve. Egész gyanutlanul jött.

Elhaladt az asszony előtt. Észre sem vette. De az megismerte. Visszafolytatta a lélekzetét és a szeme csillogott. Egészen kipirosodott szeplős kissé perde arcza. Utána ment az utcán.

A férfi néhány lépéssel előbb ment. Félig lehajította a fejét és csendesen ádulgatott magában. Az esernyőjét pedig ugyan lóváltá a kezében.

Egy gázlang alatt megszólította az asszonyt.

Egészen fojtott volt a hangja rekedt. Az arcát oda dugta a férfi szeméi elé :
— Pali.

Forró volt a homloka, odatámasztotta a lámpa vasához. A tüle hallotta, a mint a lámpa rudján, a csövön, hogyan áramlik felé a gáz.

Las-u, imbolygó lépésekkel ment a férfi után. Egy utcásarkon utólrerte. Egy hávéház előtt állott a férfi és azoo gondolkodott, hogy bemenjen-e. Odament mellé és megfogta gyöngéden a karját. Szamosi megrezent és durván rákiáltott :
— Mit akar tőlem? — aztán gunyosan tette hozzá, — Ha egy kissé csinos volna...

A férfi összehuzta a szempilláit. Először nem ismerte meg. Nagyon megrutult a gyufagyárban a nő. Halkan mormogta :
— Nincs szerencsém . . .

S tovább akart menni. Néhány lépést tett előre. Az asszony kimeresztett szemekkel bámult utána. Igen. A férfi ment előre. Tovább folytata a dudolást és közbe bizonyára arra gondolt, hogy vajjon mivel tévesztette őt össze ez a csunya szemű nő.

Az asszony szívében mint egy tör sajgott keresztül a fájdalom. Nem ismerte meg őt ez az ember, utána akart rohanni, leütni a kalapját, amelyik olyan kihívón volt a fejére téve. Ő szetiporni, összetépni.

Kinyitotta az ajtót és bement. Az asszony egyedül maradt az utcán. Az eső ismét hullani kezdett. A nő nem vette észre, hogy esik, Lehajtott fővel kullogott előre a népteledő utcákon. Néha egy szem eső a nyakába hullott, akkor fölrezzent és azt mormogta maga elé :
— Ha egy kissé csinos volna . . .

Igen. Ő nem tehetett arról, hogy már nem volt csinos.

Nyilatkozat.

A társadalmi feltételeknek magam is rabja lévén, a Mandel Dezső urral szemben fennálló ügyemet lovagias utra tereltem. Megbízottaim *Szterényi Bertalan* és *Bereczky Lajos* urak, úgy intézték el az ügyet, hogy megegyedtek és a mai napon kezémhez vett nyilatkozat szerint, melyet volt ellenfelem megbízottai is aláírtak, — a lovagiasság szabályainak megfelelőnek tartották azt, hogy volt ellenfelem az eset fölött sajnálkozását fejezte ki és tőlem bocsánatot kért.

Tisztelettel fogadván a megbízottak correct eljárását és annak eredményét, — mitán az elintézésről szóló, szokott nyilatkozat volt ellenfelem megbízottainak óhajára elmaradt, — a magam nevében e helytt kijelentem, hogy az ügyet csakugyan befejezettek tekintem és volt ellenfelemnek megbocsátok.

Debreczen, 1895. ápril 16.

Katona Imre.

Ingatlanok forgalma.

(A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyv, v hatóságánál.)
— F. évi április 6—13-ig. —

1. Giudula Péterné Navratil Anna eladja tégláskerti szőlőjének 335 □ ölet tevő felerészét 220 frtért Szabó Ferencz és neje Tóth Juliánnának.
2. Stamusz János és neje Kassai Zsuzsanna homokkerti lakosok megveszik Joga István és neje Sós Zsuzsanna csapókerti szőlőjének 300 négyszögöl területű részét 300 frtért.
3. Varga Károly és neje Heigel Gabriella eladja tóczóskerti szőlőjét Török József és neje Tassi Juliánnának 900 frtért.
4. Gál Ferencz és neje Gombos Julianna megveszik Gál Imre és neje Kovács Julianna homok-utcai 2963. sorszámú háznak utóbbiakat illető felerészét 300 frtért.
5. Suba István és neje Matkó Julianna eladják kötelek-utcai 2796. sorszámú házukat 1125 frtért Kiss József és neje Kiss Esztern-k.
6. Bakos János és neje Nagy Julianna megveszik Szegedi Dániel és neje Borus Eszter

4 hold 971 négyszögöl területű ondódi szántóföldjét 900 frtért. 7. Burry György eladja a kis-péterfia utcai 750. sorszámú házat Medgyaszay Miklós és neje Pásztor Irénnek 8000 frtért.

A kis latri huzásai.

	Április 13.
Budapest :	8 59 21 28 34
Lincz :	41 48 25 78 83
Trieszt :	13 74 71 54 37

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 154. szám. Páros bérlet.

Ma kedden 1895. ápril 16 án.

Bánk-Bán.

Történelmi dráma 5 szakaszban. Irta Katona József. (Rend. Hevesi.)

Holnap Szerdán 1895. április 17-én.

Ozigánybáró.

Operette 3 felv. Szövegét Jókai Mór hasonczimű regényg után írta. Schnirzer. Fordították : Gerő K. és Radó A. Zenéjét szerzette Strauss. (Rend. Tiszai Dezső.)

Kiadó és laptulajdonos :

„Osokouai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: **Eötvös K. Lajos.**

Helyettes szerkesztő: **Katona Imre.**

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterként — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) stb. postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld : **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svajezba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (1)

Kardos Lászlónál

beszerezhetők

a biztos színű

ruhazefirek.

Dus választék áll a t. közönség rendelkezésére, az olcsó fajoktól a legfinomabbig kivánságra készséggel küldetik minta gyűjtemény.

Hirdetés.

Van szerencsém a tisztelt jogkereső közönség tudomására hozni, hogy

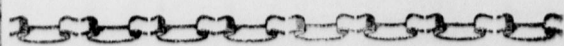
ügyvédi irodámat

Weisz Sándor urnak a Teleky-utczával szemben levő 1903 sz. alatti házába helyeztem át.

Tisztelettel

Dr. Körösi Kálmán

ügyvéd.

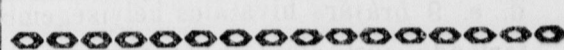
A FÖTÉREN

egy 11 év óta fennálló

fűszer-üzlet

ELADÓ.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Női ruhák

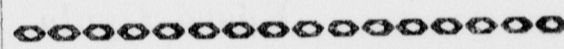
a legdivatosabb kivitelben készítettnek

Kunz József és Társa czég

női divatárú osztályában.

Gyász ruhák 6 óra alatt.

Tavaszi és nyári ujdonságok és különleges egyes ruhára való szövetek raktárra érkeztek.

3729.

1895.

HIRDETMÉNY.

A debreczen—n. károlyi trvk. közuton levő u. n. Villongó-híd, a debreczen-tokaji trvk. közuton levő egy 0. 3. belvilágu eső átereszt, a debreczen—egri trvk. közuton a Kis-hortobagy csárda mellett levő átereszt és végül a p.-ladány—nádudvari trvk. közuton levő egy átereszt újra építésére összesen 4191 frt 84 kr összeg engedélyeztetven.

Ezen munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az **1895. évi május hó 3-ik napjának d. e. 11 órájára** a hivatalos helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtókat felhivom, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyú bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a hajdumegyeyi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1895. ápril 10.

Rázsó Gyula

kir. tanácsos alispán.

1867.
1895.

HIRDETMEŒY.

A h-szoboszlói vasuti összekötő törvényhatósági közút meghosszabbításának ciklops burkolattal leendő kiépítése és ugyanezen közúton levő két átereszt és több csőátereszek létesítésére a vármegye bizottsági közgyűlése folyó 1895. évi 25. sz. a. kelt határozatával összesen 20538 frt 58 kr. összeg engedélyeztetvén ezen munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1895. évi május hó 3-ik napjának d. e. 9 órájára hivatalos helyiségemben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtókat felhivom, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kítűzött nap d. e. 9 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek átadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek hajdumegyei magyar kir. állami építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1895. április hó 10.

Rázsó Gyula

kir. tanácsos alispán.

386. szám
1895.

Árverési hirdetemény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 6729/1895. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Weisz Mór debreczeni lakos részére Jablonczay Kálmán debreczeni lakostól 1100 frt tőke, ennek 1894. évi szeptember hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 66 frt 94 kr. perköltség erejéig 1894. évi szeptember hó 15-én bírólilag lefoglalt és 1905 frtra becsült szarvasmarhák, lovak és tengeriből álló ingóságok **1895. évi április hó 19-én délelőtti 9 órakor** kezdetét veendő és a Palagon özv. Molnár Sándorné tanyáján Geiger Simon 286 frt és 600 frt tőke követelése és jár. Szűcs István és neje 300 frt tőke követelése és jár., a derecskei takarékpénztár 540 forint és 480 frt tőkekövetelése és járulékai, a h-hadházi részvénytakarékpenztár 384 frt tőke követelése és járulékai, végre özv. Molnár Sándorné 500 frt tőke követelése és járulékai kielgítése végett is egyidejűleg megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1895. évi április 2-án.

Török Péter
bírói kiküldött.

Debreczenben csakis

MOLNÁR LAJOS

gyógyáru kereskedésében kapható

MARGIT-CRÉME,

MARGIT PUDER,

MARGIT SZAPPAN.

Bőrszépítő és finomító higiénikus készítmény, kitűnő hatása a bőr szépsége és finomsága előmozdítására.

Egyedüli szer szepelő, májfoltok, pattanások, bőr atka (mitesser) és mindennemű börtisztatálanság ellen.

Eltávolít minden pörösenést, fagyást, ajk repedést. Egyedüli szer a bőr föltrepedezése, az arcz és karok vörössége, sömör, pikkely kúteg, bőrhámlás, napégetés ellen.

Kisimitja a ránczokat és himlőhelyeket, még korosabb egyéneknek is üde, bájos ifju arczszínt, az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó bájt, varázsos színt kölcsönöz.

Teljesen ártalmatlan s mivel nem zsíros, hanem egy igen finom kellemes sikkosságú, gyorsan felszívódó kedves illatu vegyszer, mely már az első kísérlet után kedvelté teszi magát, az arczot nem teszi fényessé, mint más kenőcs, hanem annak fényét, mint a hölgy por elveszi, nappal is használható.

Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

1 nagy tégely Margit-Créme 1 frt, kicsi 50.
1 doboz Margit-hölgy por 60 kr.
1 drb Margit-szappan 35 kr.

Kapható:

Földes Kelemen

gyógyszertárában Aradon Deák Ferencz-utca és Debreczenben egyedül

Molnár Lajos

gyógyáru üzletében Frohner szálloda épület. Ugyanott a nevezetesebb gyógyszer különlegességek is megszerezhetők. Óvakodjunk a hamisításoktól.

Újdonság!

Női ruha szövet, diszek,

MOSÓ KELMÉK és

Napernyőkben.

Nagy választék:

Női és gyermek kötényekben

GYENES LAJOS-nál

Városház-épület.

101
1895.

Építési árlejtési hirdetemény.

A debreczeni izraelita hitközség N.-Várad-u. 2204. és 2205. sz. telkeire egy új templom állítandó fel, mely építménynek költségvetésileg megállapított építési összege: 100956 frt 99 krajczár.

Ezen építési munka biztosítására ezennel zárt írásbeli ajánlat versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy 5000 frt bántpénzzel ellátott zárt ajánlataikat **f. 1895. évi április hó 27 ik napjának délutáni 5 óráig** Reich-

mann Ármin hitközségi elnök urhoz nyujtsák be. Későbbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Pályázónak az ajánlatban ki kell jelenteni, hogy a tervrajzot, a költségvetést és szerződési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Az építésre vonatkozó tervek, részletes vállalati feltételek és költségvetések a **jegyzői irodában** (Szt.-Anna-utca 2543 sz. a hivatalos órák alatt megtekinthetők, vagy pedig vállalkozók költségén **Burger D. József jegyzőnél** másolatban megszerezhetők.

A beadott ajánlatok **1895. április hó 28-án d. e. 10 órakor** fognak a hitközségi tanácsteremben nyilvánosan felbontatni.

Megjegyeztetik, hogy a beérkező ajánlatokat illetőleg a szabad választási jogot, az összegre való tekintet nélkül alólírott előljáróság magának fentartja.

Debreczen, 1895. márczius hó 28.

A debreczeni izraelita hitközség előljárósága.